

«Αναπτυξιακές ανησυχίες»

Οι περισσότεροι γονείς συνήθως ανησυχούν όταν το παιδί τους αργεί να μιλήσει ή να περπατήσει, όταν επιδεικνύει συμπεριφορά που δεν συνάδει με την ηλικία του, όταν χάσει ικανότητες που είχε ήδη αποκτήσει ή όταν αντιμετωπίζει αποτυχίες στο σχολείο. Η παιδιάτρος-αναπτυξιολόγος Κωνσταντίνα Γκόλτσιου

λύνει όλες μας τις απορίες σχετικά με τη σωστή ψυχοκινητική ανάπτυξη των παιδιών τονίζοντας ταυτόχρονα πως οι αναπτυξιακοί σταθμοί είναι κατά προσέγγιση και τα ηλικιακά όρια δεν ισχύουν απόλυτα για όλα τα παιδιά.

Αναπτύσσεται σωστά;

Η ανάπτυξη ενός παιδιού είναι μια δυναμική διαδικασία που εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Έχουν διαμορφωθεί έτσι οι ηλικίες «κλειδιά» ή «σταθμοί» της ανάπτυξης, εκείνες δηλαδή κατά τις οποίες αναμένεται να κατακτήσει κάποιες κινητικές, γνωστικές ή κοινωνικές δεξιότητες ένα παιδί «μέσου όρου». Όλοι όμως γνωρίζουμε ότι κάθε παιδί είναι μοναδικό και διαγράφει τη δική του πορεία, με αποτέλεσμα συχνά οι ικανό-

τητες των παιδιών να μη συμβαδίζουν με όσα αναφέρουν τα ιατρικά συγγράμματα. Έτσι, άλλα παιδιά κάνουν μικρά βηματάκια καθημερινά, άλλα αργούν αρκετά και είναι διστακτικά, μόλις όμως νιώσουν σίγουρα κάνουν ένα μεγάλο άλμα και άλλα είναι πολύ ριψοκίνδυνα και παρορμητικά και πολλές φορές τολμούν και πράγματα πιο πέρα από την ηλικία τους, αλλά αργούν να αποκτήσουν ωριμότητα και αυτοπεποίθηση στις νέες δεξιότητες.

Παίζει ρόλο η σειρά γέννησης;

Είναι όντως αλήθεια ότι σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του παιδιού παίζει και η σειρά γέννησης. Οι περισσότεροι γονείς θα συμφωνήσουν ότι διαφορετικό ρυθμό έχει το πρωτότοκο από το δευτερότοκο παιδί, ενώ τα δίδυμα ακολουθούν πολλές φορές ένα δικό τους κώδικα εξέλιξης. Διαφορετικά αναπτύσσονται τα αγόρια από τα κορίτσια, κάτι που δεν είναι μόνο θέμα χρωμοσωμάτων, αλλά και κοινωνικών στερεοτύπων.

6-8 μηνών

ΔΕΝ ΓΥΡΙΖΕΙ προς καμία κατεύθυνση το σώμα του είτε είναι ξαπλωμένο μπρούμυτα είτε ανάσκελα.

ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ να καθίσει.

ΔΕΝ ΚΡΑΤΑΕΙ κουτάλι.

ΔΕΝ «ΜΠΑΜΠΑΛΙΖΕΙ».

ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ είναι παιχνίδια με διαφορετική σύνθεση και υφή (πάντα με προσοχή στην ασφάλειά του) και μουσικά παιχνίδια.

9-11 μηνών

ΔΕΝ ΠΑΙΖΕΙ «κου-κου-τσα».

ΔΕΝ ΚΟΙΤΑ τις εικόνες ενός βιβλίου.

ΔΕΝ ΠΙΑΝΕΙ με αντίχειρα και λοιπά δάχτυλα.

☆ Μπορείτε να φτιάξετε ασφαλείς «παιδότοπους» μέσα και έξω από το σπίτι, να παίξετε παιχνίδια αλληλεπίδρασης όπως «κου-κου-τσα» ή να γεμίσετε ένα καλάθι με αντικείμενα διαφορετικών υλικών για να το εξερευνήσει, πάντα με επίβλεψη.

Ενός έτους-15 μηνών

ΔΕΝ ΓΥΡΙΖΕΙ να κοιτάξει όταν φωνάζουν το όνομά του.

ΔΕΝ ΠΑΙΖΕΙ με τον εαυτό του στον καθρέφτη.

ΔΕΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ αντικείμενα όταν τα ονομάσουμε.

ΔΕΝ ΔΕΙΧΝΕΙ με τον δείκτη.

ΔΕΝ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ απλά νεύματα, για παράδειγμα δεν σας μιμείται όταν το χαιρετάτε κουνώντας το χέρι σας.

☆ Τα παιδικά τραγούδια και βιβλία αλλά και μεγάλα συναρμολογούμενα κυβάρια ή ενσφηνώματα είναι αγαπημένα παιχνίδια αυτής της ηλικίας.

17-19 μηνών

ΔΕΝ ΠΕΡΠΑΤΑ μόνο του.

ΔΕΝ ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΕΙ απλές εντολές π.χ. «δώσε μου αυτό».

ΔΕΝ ΦΤΙΑΧΝΕΙ ΠΥΡΓΟ με 3-4 κύβους.

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΛΕΞΙΟΛΟΓΙΟ τουλάχιστον 10 λέξεων.

☆ Εξοπλίστε το δωμάτιο του με παιχνίδια που σπρώχνει, τραβά, τσουλά, πηδά από πάνω τους ή τα καθαλιεύει. Η παιδική χαρά γίνεται πλέον συχνός τόπος επίσκεψης.

Πότε θα πρέπει να επισκεφτώ τον αναπτυξιολόγο;

ΕΑΝ ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ πιστεύουν ότι το παιδί τους είναι «πίσω» ή βλέπουν σημεία στην ανάπτυξή του που τους ανησυχούν.

ΕΑΝ Ο ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ συμβουλευσει τους γονείς να ζητήσουν ειδική βοήθεια.

ΕΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ κάποιο διαγνωσμένο πρόβλημα ή αναπηρία.

☆ Αν το παιδί ανήκει σε ομάδα «υψηλού κινδύνου» π.χ. έχει γεννηθεί πρόωρα, είχε χαμηλό βάρος γέννησης ή υπάρχει κάποιος κληρονομικός παράγοντας ή οικογενειακό ιστορικό, όπως π.χ. προηγούμενο παιδί με παρόμοιο πρόβλημα.

ΑΝ ΟΙ ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ/ΔΑΣΚΑΛΟΙ του παιδιού εκφράζουν ανησυχίες.

Πιο αναλυτικά αν 3-5 μηνών

ΔΕΝ ΣΤΗΡΙΖΕΙ το κεφαλάκι του.

ΔΕΝ ΧΑΜΟΓΕΛΑ όταν του χαμογελάμε.

ΔΕΝ ΒΓΑΖΕΙ ΦΩΝΟΥΛΕΣ διαφορετικών συχνοτήτων.

ΔΕΝ ΚΟΙΤΑΖΕΙ προς τον ήχο.

ΔΕΝ ΜΕΤΑΦΕΡΕΙ τη ματιά του από το ένα αντικείμενο στο άλλο.

ΔΕΝ ΓΡΑΠΩΝΕΙ αντικείμενα.

☆ Κατάλληλες δραστηριότητες για αυτή την ηλικία είναι τα παιχνίδια με ζωντανά χρώματα και ήχους και πολλές βόλτες.

Διαφορετικά αναπτύσσονται τα αγόρια από τα κορίτσια όχι μόνο λόγω χρωμοσωμάτων αλλά και κοινωνικών στερεοτύπων.

2 ετών

- ΔΕΝ ΠΗΔΑ**, δεν κλωτσάει μπάλα.
- ΔΕΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ** τα μέρη του σώματος.
- ΔΕΝ ΒΟΗΘΑ** σε ντύσιμο ξεντύσιμο, δεν παρακολουθεί ιστορίες στα βιβλία.
- ΔΕΝ ΦΤΙΑΧΝΕΙ** προτασούλες (συνδυασμούς δύο λέξεων).
- ΔΕΝ ΜΟΥΤΖΟΥΡΩΝΕΙ** στο χαρτί.
- ✧ Παίξτε μαζί του παιχνίδια με αντίθετες έννοιες, τακτοποιήστε μαζί τα παιχνίδια ανά σχήμα ή ανά μέγεθος ή ανά χρώμα και ζωγραφίστε πολύ.

3 ετών

- ΔΕΝ ΑΝΕΒΟΚΑΤΕΒΑΙΝΕΙ** σκάλες.
- ΔΕΝ ΠΑΙΖΕΙ** συμβολικό παιχνίδι.

ΔΕΝ ΛΕΕΙ το όνομά του.

- ✧ Χρήσιμα είναι παιχνίδια με οδηγίες να κινηθεί μπρος-πίσω, δεξιά-αριστερά, πάνω-κάτω, αργά ή γρήγορα (χωροχρονικές έννοιες) αλλά και τραγουδάκια ή στιχάκια.

4 ετών

- ΔΕΝ ΚΑΝΕΙ** ποδήλατο με τρεις ρόδες.
- ΔΕΝ ΤΡΕΧΕΙ** και δεν κλωτσάει μπάλα.
- ΔΕΝ ΟΡΙΖΕΙ** τη χρήση απλών καθημερινών πραγμάτων.
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ** χρώματα.
- ✧ Οι πλαστελίνες, τα δαχτυλοκουκλάκια και οι κατασκευές με χάντρες είναι αγαπημένα παιχνίδια σ' αυτή την ηλικία.

5 ετών

- ΔΕΝ ΝΤΥΝΕΤΑΙ** μόνο του.
- ΔΕΝ ΚΑΝΕΙ** συγκρίσεις μεγεθών.
- ΔΕΝ ΞΕΡΕΙ** πόσο χρόνων είναι.
- ΔΕΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙ** να κόψει με το ψαλίδι.
- ΔΕΝ ΠΛΕΝΕΙ** τα χέρια του και το πρόσωπό του με κάποια βοήθεια.
- ΔΕΝ ΕΠΙΛΕΓΕΙ** φίλους για να παίξει.

6 ετών

- ΔΕΝ ΕΧΕΙ** «κολλητό φίλο».
- ΔΕΝ ΓΡΑΦΕΙ** το όνομά του.
- ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ** να κάνει διάλογο.
- ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ** να περιγράψει από ποιο υλικό είναι φτιαγμένα απλά καθημερινά πράγματα.
- ΔΕΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦΕΙ** γράμματα, δεν επαναλαμβάνει αριθμούς ούτε μετρά μέχρι το 20.
- ✧ Μπορεί να ξεκινήσει δραστηριότητες όπως κολύμβηση και ξένη γλώσσα, εφόσον του αρέσει και υπάρχει ο κατάλληλος δάσκαλος.

7 ετών

- ΔΕΝ ΞΕΡΕΙ** πού μένει ή πότε έχει γενέθλια.
- ΔΕΝ ΞΕΧΩΡΙΖΕΙ** δεξί από αριστερό.
- ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ** να αφηγηθεί μια ιστορία που διάβασε.

8 ετών

- ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟΝΟΜΟ** σε καθαριότητα και υγιεινή.
- ΔΕΝ ΞΕΡΕΙ** τι πρέπει να κάνει αν χαθεί.
- ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ** προβλήματα σε προφορικό και γραπτό λόγο.
- ✧ Μπορεί πλέον να συμμετέχει σε αθλήματα που περιλαμβάνουν σωματική επαφή π.χ. χάντμπολ, ποδόσφαιρο.

Ένα παιδί που δεν έχει ακόμα κατακτήσει τους «σταθμούς» που αντιστοιχούν στην ηλικία του δεν έχει απαραίτητα κάποιο αναπτυξιακό πρόβλημα, αλλά χρειάζεται αξιολόγηση η οποία μπορεί να γίνει μόνο από τον ειδικό παιδίατρο-αναπτυξιολόγο.